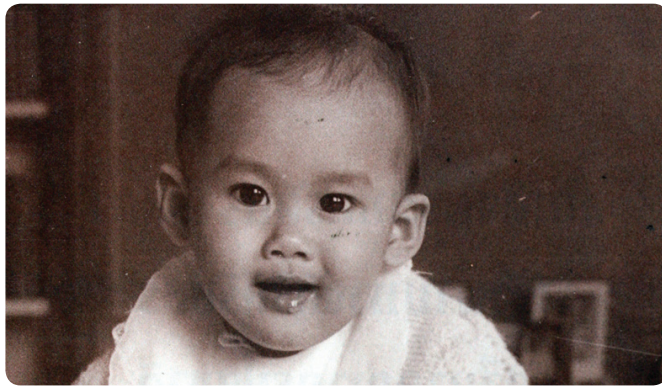
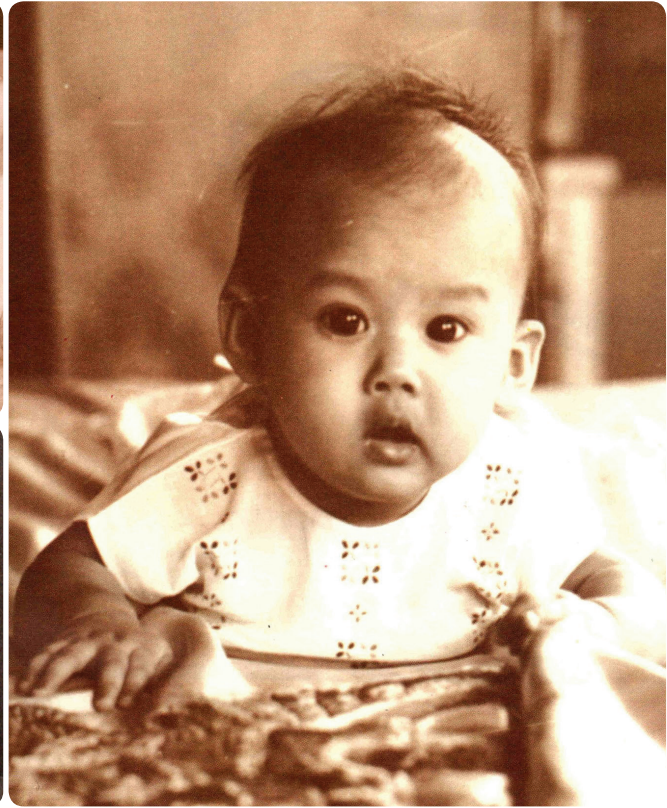

เจ้าฟ้าสิรินธร
Princess Sirindhorn

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อแรกประสูติ

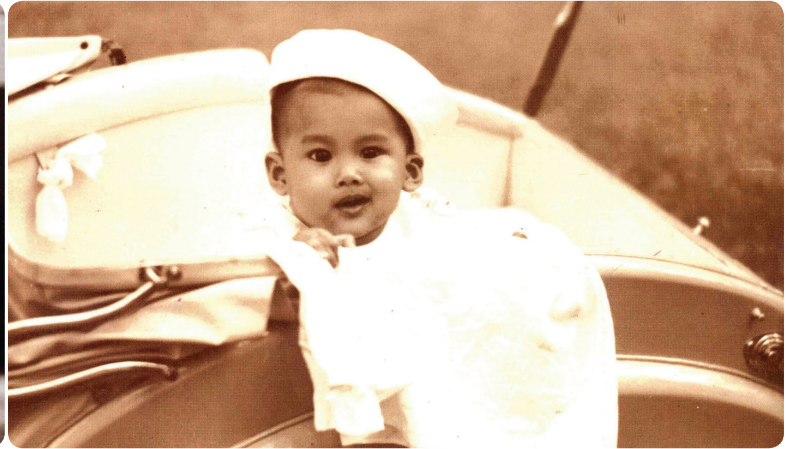
เสด็จพระราชสมภพ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหจักรวรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชสมภพเมื่อวันเสาร์ที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๘ ตรงกับวันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือนห้า ปีมะแม สัปตศก ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน ในพระราชวังดุสิต

Birth

Somdech Phra Kanissthadhiraj Chao Krom Somdech Phra Debaratanarajasuda Chao Fa Maha Chakri Sirindhorn Maha Vajiralongkorn Vararajabhakti Sirikicakarini Biryabadhana Rathasimagunakarapiyajati Sayam Boromrajakumari, (referred to as simply Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn) was born on Saturday April 2nd, 2498 B.E., which was the 10th day of the waxing moon in the 5th lunar month in the year of Goat.

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งทรงพระเยาว์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์ที่ ๓ ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระเชษฐภคินีคือ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี มีพระเชษฐา คือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และมีพระขนิษฐภคินี คือ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

แพทย์ผู้ถวายพระประสูติกาลคือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ หม่อมหลวงเกษตร สนิทวงศ์

HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn is the third child of King Rama IX Bhumibol Adulyadej and Her Majesty Queen Sirikit. Her older sister is Princess Ubolratana and Her older brother is King Rama X Maha Vajiralongkorn. She also has a younger sister, Princess Chulabhorn.

Princess Sirindhorn was delivered by Prof. Dr. M.L. Kaset Sanitwong.

เจ้าฟ้าสิรินธร

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราช
หัตถเลขาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร
ทรงผูกดวงพระชาตาและถวายพระนามสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์นี้ โดยปรากฏพระนามว่า
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์

สมเด็จพระสังฆราชเจ้าทรงถวายคำแปลว่า นางแก้ว หมายถึง หญิงผู้ประเสริฐ

พระนาม สิริินทร เชิญมาจากสร้อยพระนามของสมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร สมเด็จพระราชปิตุจฉาในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ส่วนสร้อยพระนาม กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ นั้นได้เชิญมาจากพระนามาภิไธยของสมเด็จพระนุปการีสามพระองค์ ได้แก่

กิติ มาจากพระนามาภิไธยของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้เป็นพระมารดา

วัฒนา มาจากพระนามาภิไธยเดิมของสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า หรือสมเด็จพระนางเจ้าสว่งวัฒนา พระบรมราชเทวี ผู้เป็นสมเด็จพระปัยยิกา

อดุล มาจากพระนามาภิไธยของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ผู้เป็นสมเด็จพระอัยกา

ทั้งนี้ ข้าราชการบริพารเรียกพระนามสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์นี้โดยทั่วกันว่า ‘ทูลกระหม่อมน้อย’

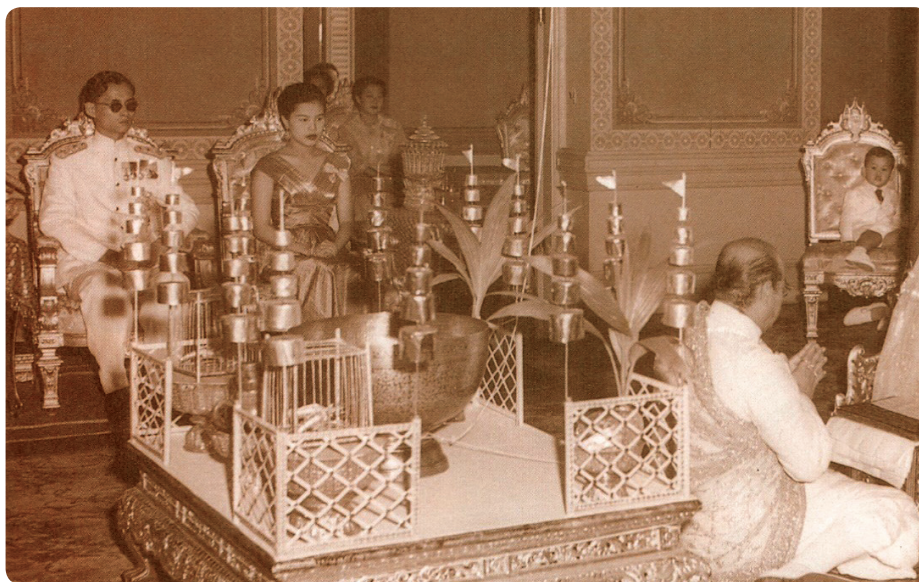

Princess Sirindhorn

King Rama IX requested then-Supreme Patriarch of Thailand Somdech Phra Sangharaja Chao Kromma Luang Vajiranavongs of the Bowonniwet Vihara Temple to calculate Her fortune and name Her. He named the new-born princess:

“Somdech Phra Chao Lukthoe Chao Fa Sirindhorn Debaratanasuda Kitivadhanadulsophak,”

which is: “Her Royal Highness Princess Sirindhorn Debaratanasuda” in English.

พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระราชพิธีสมโภชเดือนและขึ้นพระอู่เจ้าฟ้าสิรินธร เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๘

The Supreme Patriarch of Thailand stated “ratana” means crystal, an auspicious sign for a lady.

The Princess’s name consists of “Sirindhorn,” which is part of the name of King Rama IX’s aunt, the Princess of Phetchaburi, Valaya Alongkorn Narindorn Debyakumari (referred to as Princess Valaya Alongkorn for short).

Kiti Vadhana Dulasophak consists of three Royal titles:

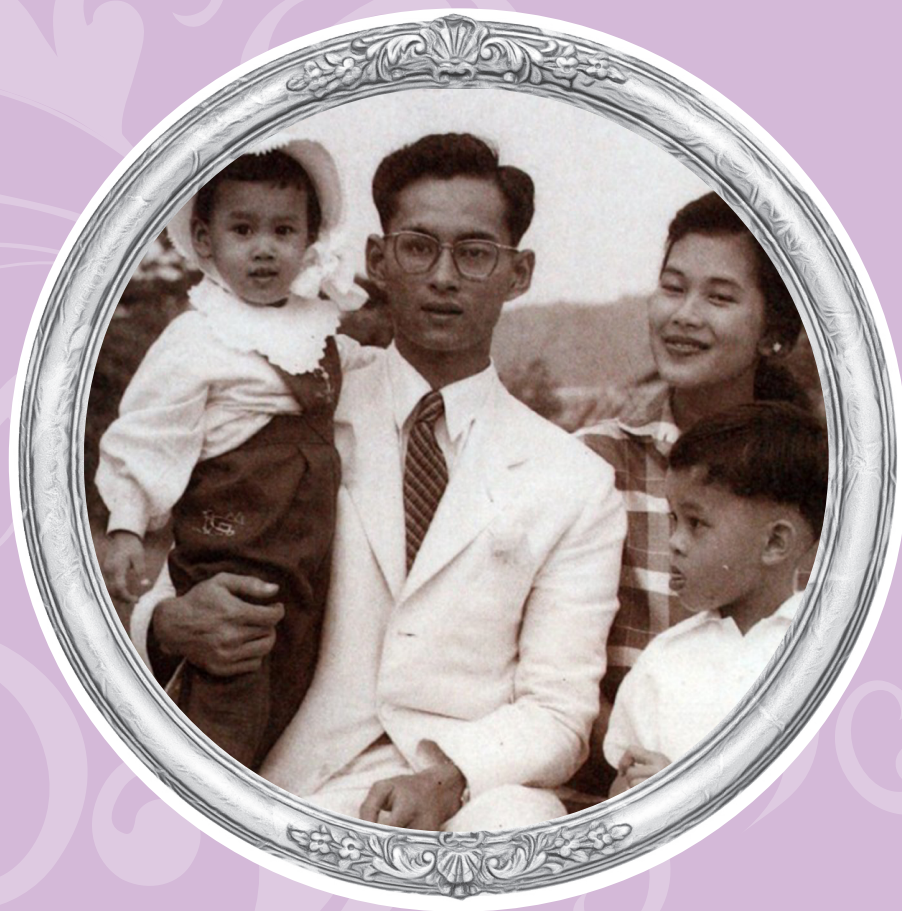
Kiti is part of the name of Princess Sirindhorn’s mother, HM Queen Sirikit.

Vadhana is part of the name of Queen Grandmother of Thailand, Princess Sirindhorn’s great grandmother - Her Majesty Queen Sri Savarindira, (formerly Her Royal Highness Princess Savang Vadhana).

Dul is part of the name of Princess Sirindhorn’s grandfather - the Prince of Songkla, Mahidol Adulyadej.

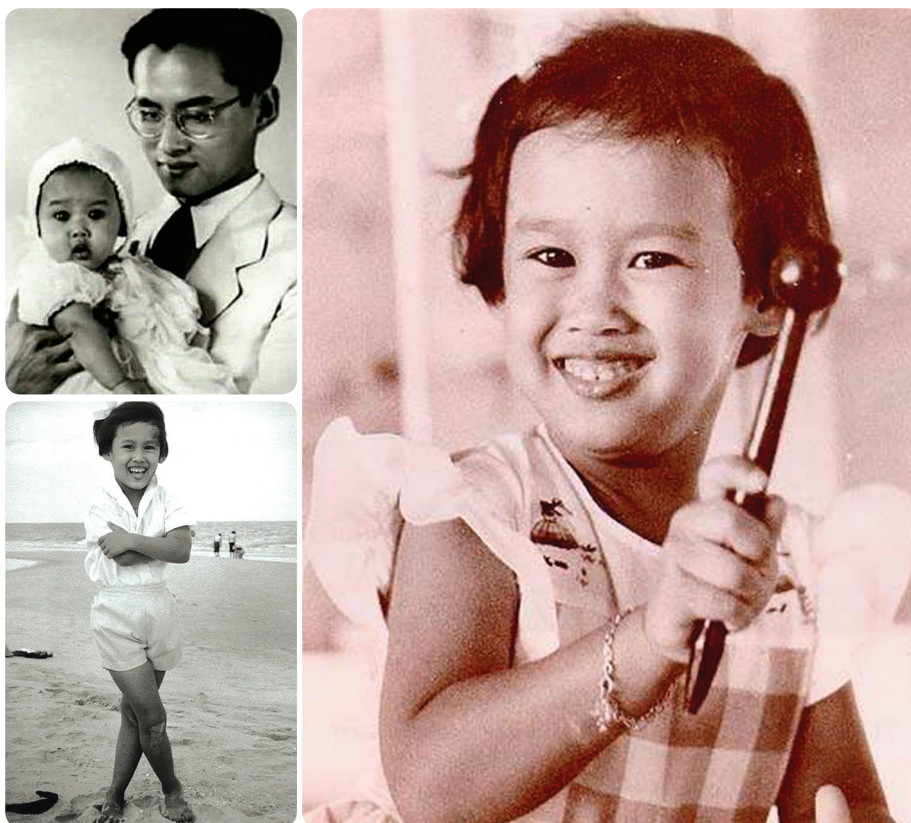
However, the people working in the Royal palace liked to call Princess Sirindhorn by Her nickname Noi or Princess Noi (Thunkramom Noi in Thai).

พระฉายา ‘สลาตัน’

เมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระอุปนิสัยซุกซน ใฝ่รู้ ทรงทำอะไรรวดเร็วอยู่เสมอ กระทั่งทรงได้รับฉายา ‘สลาตัน’ ดังปรากฏในบทพระราชนิพนธ์ น้อยน้อยของพี่ชาย ที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระราชนิพนธ์เนื่องในโอกาสที่

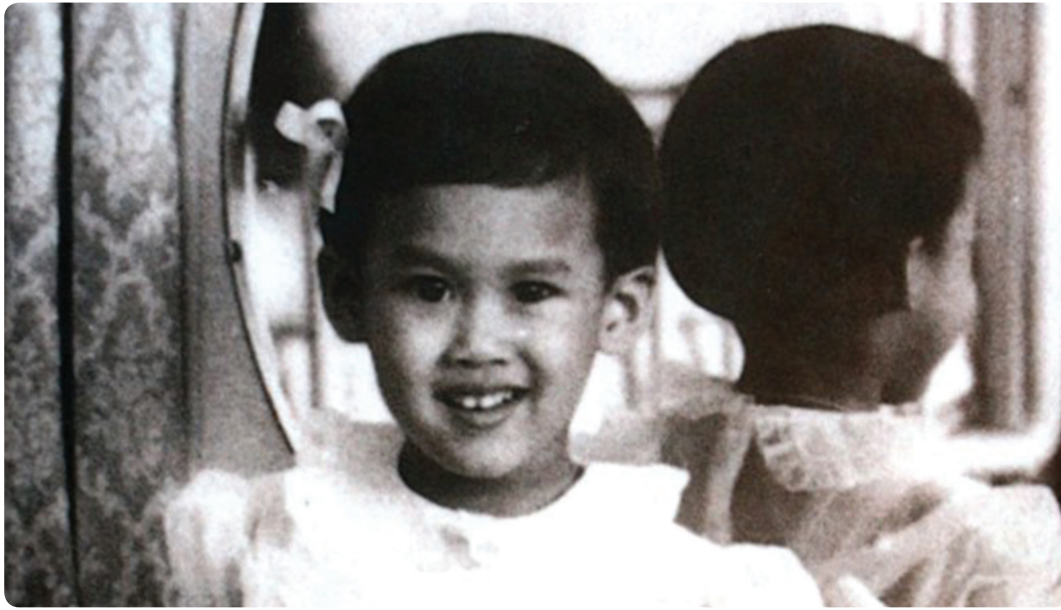

ทูลกระหม่อมน้อยผู้ว่องไว จนได้รับฉายา 'สลาตัน'

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เจริญพระชนม-
พรรษาครบ ๓ รอบ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ ความตอนหนึ่งว่า

“...มีอีกช่วงหนึ่งที่พี่พอจะจำได้และสนุกมาก คือ ช่วงตอนที่พวกเราได้ตามเสด็จ
ทูลกระหม่อมพ่อ-สมเด็จพระแม่ ไปต่างประเทศ พวกเราได้เห็นอะไรหลายสิ่งหลายอย่าง ได้ฝึกหัด
เล่นกีฬาของฝรั่งหลายประเภท แต่ความที่บุคลิกของน้องน้อยเป็นเด็กฉลาดและว่องไวมาแต่
เล็กๆ มีอยู่ครั้ง เราไปเล่นสเก็ตกัน มีครูฝรั่งสอน น้องน้อยจะเป็นก่อนใครเพื่อน และเล่นได้ดีจน
แซงพวกพี่ๆ และครูที่กำลังสอนอยู่ เพียงเรียนแค่ ๑-๒ ครั้งเท่านั้น จนฝรั่งให้สมญานามว่า
'สลาตัน' เพราะทำอะไรจะเร็วมาก วิ่งขึ้นวิ่งลงเร็วไปหมด เห็นต้นไม้ก็ป็นต้นไม้ ทำอะไรว่องไว
มากและกล้า เป็นเด็กที่กล้าเสี่ยง...”

เจ้าฟ้าหญิงพระองค์น้อยผู้ว่าเจิง

“Princess Salatana”

When Princess Sirindhorn was young, She was curious about everything and tried to find answers for every question she had. She moved so fast that She was called “Salatana” (meaning storm). when Princess Maha Chakri Sirindhorn turned 36 on April 2nd, 2534 B.E. Crown Prince Vajiralongkorn wrote to Her about Their childhood memories:

I remember we had so much fun following Mom and Dad abroad. We got to see a lot of stuff and practice international sports. You were so smart and active. A non-Thai teacher was teaching us how to ice-skate, but you were so good that you outskated the teacher and us all. You only went ice-skating once or twice. The teacher named you “Salatana” because you moved fast like the Salatana monsoon storms. You went up and down trees and dared to take risks in everything.

โรงเรียนจิตรลดา

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ ทรงเข้าศึกษาระดับชั้นอนุบาล ณ โรงเรียนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ขณะมีพระชนมายุ ๓ พรรษา เลขประจำพระองค์ ๒๘ ทรงเป็นนักเรียนจิตรลดา รุ่นที่ ๓ พระองค์มีพระสหายร่วมชั้นเรียน ๒๐ คน ตั้งแต่โอรสธิดาของพระบรมวงศานุวงศ์ บุตรหลานข้าราชการ ตลอดจนมหาดเล็ก โดยมีอาจารย์ท่านผู้หญิงทัศนีย์ บุญยคุปต์ อาจารย์ท่านผู้หญิงอิงอังกาบ บุญยัษฐิติ และอาจารย์ท่านผู้หญิงสุนามัน ประณีต ถวายพระอักษรในรายวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เลขคณิต และขับร้อง

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงศึกษาพร้อมกับพระสหายอย่างไม่ถือพระองค์

The Chitralada School

Princess Sirindhorn started kindergarten at the Chitralada School in the Chitralada Royal Villa of Dusit Palace on October 2nd, 2501 B.E. when She was 3 years old. She had 20 classmates who were fellow children of the Royal family, Royal court officials, and civil servants, including some commoners. Her teachers were Than Phu Ying* Thatsani Bunyakhup, Than Phu Ying Angkap Bunyatthiti, and Than Phu Ying Sunaman Pranit. They taught Her Thai, English, Mathematics, and singing.

ท่านผู้หญิงสุนามัน ประนิษฐ พระอาจารย์ประจำชั้น
ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ขณะทรงศึกษาอยู่ที่โรงเรียนจิตรลดา สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ ได้รับพระราชทานรางวัลเรียนดีจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในงานแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ ๓๑ ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ด้วยทรงสอบได้ที่หนึ่งในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในหลายสาขาทั้งภาษาไทยภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงปลุกฝังเรื่องการศึกษากับพระราชโอรสและพระราชธิดาตั้งแต่วัยเยาว์ ทรงให้อ่านหนังสือวรรณคดีไทย อาทิ พระอภัยมณี อีเหนา รามเกียรติ์ ทรงจัดทำห้องสมุด รวมถึงโปรดให้เสด็จไปทอดพระเนตรพิพิธภัณฑ์สถานต่างๆ อยู่เสมอ

In grade 7, Princess Sirindhorn ranked first in the Ministry of Education's national test. She was granted a distinguished student award from King Rama IX at the 31st Students' Arts and Crafts Exhibition held at the National Stadium of Thailand on December 1st, 2511 B.E. Princess Sirindhorn excelled in Thai, foreign language, geography, and history. HM Queen Sirikit cultivated a love of reading in Her son and daughters from early childhood. She taught Them to read the great works of Thai literature, like *Phra Apaimani*, *I-nao (Panji)*, and the *Ramayana*. She encouraged Her children to create Their own libraries and took Them to museums.

*Than Phu Ying is a title given to a woman who has received The Most Illustrious Order of Chula ChomKlao, in recognition of her outstanding contribution to the Country.

เรื่องเล่าจากพระสหาย

พลตรีหญิง ลลิตา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคุณธำริณี นามศิริชัย พระสหายร่วมชั้นเรียนในโรงเรียนจิตรลดา เล่าเรื่องราวความทรงจำวัยเด็กที่ได้รับพระเมตตาจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ความตอนหนึ่งว่า

“สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงปฏิบัติพระองค์เหมือนเด็กทั่วไป ถ้าเป็นเวรทำความสะอาด พระองค์ท่านจะทรงกวาดห้องเรียน ยกเก้าอี้ เช็ดกระดาน หรือทานอาหารเสร็จต้องเชิญเศษอาหารจากจานลงถังขยะ ทรงทำให้เพื่อนทุกคนเหมือนนักเรียนทั่วไป พระองค์ท่านทรงไม่ถือพระองค์และทรงประหยัดให้พวกเราเห็นเป็นตัวอย่าง

“สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงได้รับการปฏิบัติเหมือนนักเรียนคนอื่นๆ ถ้าทำผิด เช่น ชนมากหรือพูดคุยในห้องขณะคุณครูกำลังสอนก็ต้องถูกทำโทษ ไม่มียกเว้น

“นอกจากนี้ยังทรงมีน้ำพระทัยให้เพื่อนทุกคนอย่างสม่ำเสมอ โดยนำของเล่นมาแบ่งปัน มีครั้งหนึ่งพระองค์ท่านนำดินสอสีกล่องใหญ่มาวางบนโต๊ะ แล้วเรียกเพื่อนๆ มาช่วยกันใช้ ช่วยกันวาด จำได้ว่าพวกเราตื่นเต้นกันมาก

“วันหนึ่งระหว่างที่เล่นฟุตบอลด้วยกัน ดิฉันเป็นผู้รักษาประตู พระองค์ท่านทรงเตะลูกฟุตบอลมาโดนนิ้ว ดิฉัน กระตุกเคลื่อน พอทอดพระเนตรเห็นเท่านั้น ความที่กลัวเพื่อนเจ็บ พระองค์ท่านมีรับสั่งถามซ้ำๆ ว่าเจ็บหรือเปล่า เพราะสงสารเพื่อน สังเกตไหมว่าหากคนพิการหรือคนที่รับพระราชทานปริญญาบัตรแล้วทำหล่นพื้น พระองค์ท่านจะรับสั่งให้มารับพระราชทานใหม่ นี่แหละน้ำพระทัยที่พระองค์ท่านทรงพระเมตตากับทุกคน และทรงเป็นแบบนี้มาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์แล้ว

Fond Memories of Her Friends

Major General Lalida Sanitwong Na Ayutthaya and Dharini Namsirichai, both former classmates of Princess Sirindhorn, recalled their childhood memories of Her:

Princess Sirindhorn acted like a commoner. When it was Her turn to clean the classroom, She would clean the floor, put up the chairs, and clean the blackboard. After eating, She washed Her dishes. She treated everyone as Her friend. She was not arrogant, and She was our role model for being economical.

Princess Sirindhorn was treated like the other students. If She did something wrong, like being naughty or talking in class while the teacher was talking, She would be punished. There was no exception.

While playing soccer, I was a goalkeeper and Princess Sirindhorn kicked the ball and it accidentally hit my finger. My finger was dislocated. When She saw it, She was very worried I was hurt, and She kept asking me if it hurt. She was such a caring friend. You might have noticed when physically challenged people receive their degree from Her, She would slow down the process so they could have the best experience. If a graduate dropped the degree, She would ask him or her to receive it from Her again. This illustrated Her kindness to everyone, and She has been this way since childhood.

“ขณะที่เพื่อนคนอื่นมีรถรับ-ส่งระหว่างบ้านและโรงเรียน แต่พระองค์ท่านทรงพระดำเนินทั้งไปและกลับ ดิฉันก็ตามเสด็จกลับไปด้วย พอถึงที่พัก พวกเราซึ่งเป็นลูกข้าราชการบริพารสืบกว่าคนจัดการเปลี่ยนชุดนักเรียน แล้วทำงานบ้านเล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้รู้จักหน้าที่ของตัวเอง ขณะที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงทำหน้าที่ของพระองค์ท่านด้วยการพระราชทานอาหารนกและกระต่ายทรงเลี้ยง รดน้ำต้นไม้ หรือไม่ก็ทรงเล่นกีฬา ผู้ใหญ่สอนเสมอว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงกำชับว่าให้สอนเด็กๆ ทำงาน จึงจะได้เงินค่าขนมไปโรงเรียน ไม่มีใครได้อะไรมาเปล่าๆ ทุกอย่างที่เราเรียนรู้ได้มาจากที่นี่ทั้งหมด ถ้าอยู่บ้านกับพ่อแม่อาจทำอะไรไม่เป็น

“ถึงเวลาเย็นพวกเราอาบน้ำ แต่งตัว ก่อนกลับมาเข้าเฝ้าฯบนพระตำหนัก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ขึ้นมาเสวยกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทำให้ดิฉันทราบว่าทั้งสองพระองค์ทรงใฝ่หาความรู้มาก หากทรงหนังสือหรือทอดพระเนตรอะไรดีๆ มักทรงเล่าพระราชทานพระราชโอวาทและพระราชธิดาเสมอ หรือไม่ก็ทรงเล่าเป็นภาษาอังกฤษ ทำให้เราซึ่งเป็นข้าหลวงได้ฟังไปด้วย”

ที่มา : นิตยสาร แพรว ฉบับที่ ๘๕๔ มีนาคม ๒๕๕๘

While friends had drivers to pick them up from school, Princess Sirindhorn walked between school and home. I usually walked with Her. When we arrived at our homes, all ten of us, though being children of government officials, got changed and were assigned to do housework, which taught us to be responsible. Princess Sirindhorn did so as well: feeding Her birds and rabbits, watering plants, or playing sports. Our parents always told us King Rama IX and HM Queen Sirikit emphasized teaching children to work and be responsible. In return for the housework we did, we got pocket money. We didn't get anything for free. We learned a lot from the Chitralada School. If we hadn't attended school and stayed home with our parents, we wouldn't have been able to be successful.

In the evening we showered, dressed, and waited for the Royal family at the palace. Princess Sirindhorn usually had dinner with King Rama IX and HM Queen Sirikit. I learned that They were eager learners. If They read books or found something interesting, They would tell Their children. Sometimes They would converse in English, and we got to listen to those stories, too.

Source: *Praew*, Issue 854, March 2558 B.E.

เจ้าฟ้าวิศิษฎ์ศิลปิน
Distinguished Artist

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เอกอัครราชทูตวัฒนธรรมไทย

เอกอัครราชทูตวัฒนธรรมไทย

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระราชหฤทัยงานศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างยิ่ง มีพระราชดำริว่า ควรจะมีการถ่ายทอดงานด้านวัฒนธรรมไปสู่เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาอบรม ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนรุ่นใหม่เหล่านี้ได้เรียนรู้ ตระหนักความสำคัญ รักและผูกพันในศิลปวัฒนธรรมของชาติ สามารถสืบทอดเพื่อการอนุรักษ์และอาจพัฒนาเป็นอาชีพได้ ทรงสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของไทย พระอุตสาหะในการปฏิบัติกิจการอันเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองและประชาชน เป็นที่ประจักษ์แก่พสกนิกรทั่วหน้า จึงทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเกียรติยศ พระเกียรติคุณ ตำแหน่งเกียรติยศ และปริญญากิตติมศักดิ์จากสถาบัน หน่วยงานและองค์กร ทั้งในราชอาณาจักรและต่างประเทศจำนวนมาก

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเริ่มหัดดนตรีไทยขณะทรงศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ รัฐบาลได้ประกาศให้วันที่ ๒ เมษายน ของทุกปี อันเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็น วันอนุรักษ์มรดกไทย

คำว่า ‘มรดกไทย’ ในที่นี้ คณะกรรมการอำนวยการวันอนุรักษ์มรดกไทย ได้ให้ความหมายไว้ว่า

“มรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงสัญลักษณ์ของความเป็นชาติ ซึ่งได้แก่ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ โบราณสถาน วรรณกรรม ศิลปหัตถกรรม นาฏศิลป์และดนตรี ตลอดจนถึงการดำเนินชีวิต และคุณค่าประเพณีต่างๆ อันเป็นผลผลิตร่วมกันของผู้คนในผืนแผ่นดินในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา”

A Strong Supporter of Thai Culture

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn fosters the Thai culture. She believes Thai art & crafts and culture should be passed on to children and teenagers through workshops organized by schools and the Office of Non-Formal and Informal Education. Each generation needs to learn about their roots, realize the importance of culture, and be proud of the culture of the nation so they can help promote and preserve their cultural heritage. They may also turn art and culture into their future careers. HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn supports cultural activities to promote and preserve the cultural heritage of Thailand. She is determined to work hard for Thailand and Her people. Her contribution to promoting and conserving culture has been recognized by national and international organizations. She has received honorary awards and degrees.

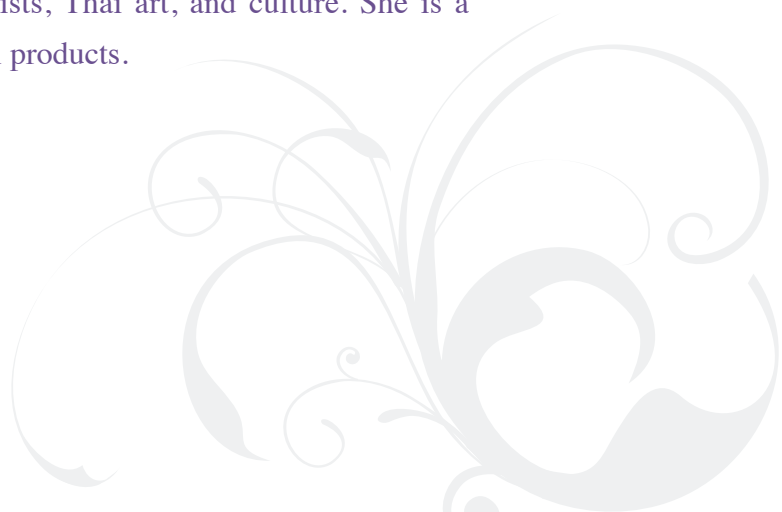
On February 26th, 2528 B.E., the Royal Thai government made April 2nd, HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn’s birthday, Thai cultural heritage preservation day.

The Thai cultural heritage preservation day committee defined “Thai cultural heritage” as:

“Cultural heritage represents the identity of the nation. It includes artifacts, art objects, historical sites, literature, crafts, classical dance & music, and traditions & values — which the people in the country have developed over time.”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายพระสมัญญาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ ว่า ‘เอกอัครราชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย’ และเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖ วันศิลปินแห่งชาติ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติก็ได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระสมัญญา ‘วิศิษฎ์ศิลปิน’ (วิ-สิต-สิน-ละ-ปิน) แต่พระองค์ท่าน ซึ่งมีความหมายว่า ทรงมีพระอัจฉริยภาพและทรงพระปรีชาสามารถในศิลปะหลายสาขา ทรงมีคุณูปการต่อเหล่าศิลปินและศิลปวัฒนธรรมของชาติ และยังทรงเป็นแม่เหล็กทางด้านวัฒนธรรม คือทรงเป็นปราชญ์ที่มีความรอบรู้ในวัฒนธรรมด้านต่างๆ ดังนี้

HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn was given the title of “The Royal Supporter of Thai Cultural Heritage” in 2531 B.E. Also, on February 24th, 2546 B.E., National Artists Day, the Office of the National Culture Commission entitled HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn as “Wisit Sinlapin” (Distinguished Artist), which means She excels in many arts. She contributes to the prosperity of Thai artists, Thai art, and culture. She is a scholar in many fields related to culture and cultural products.

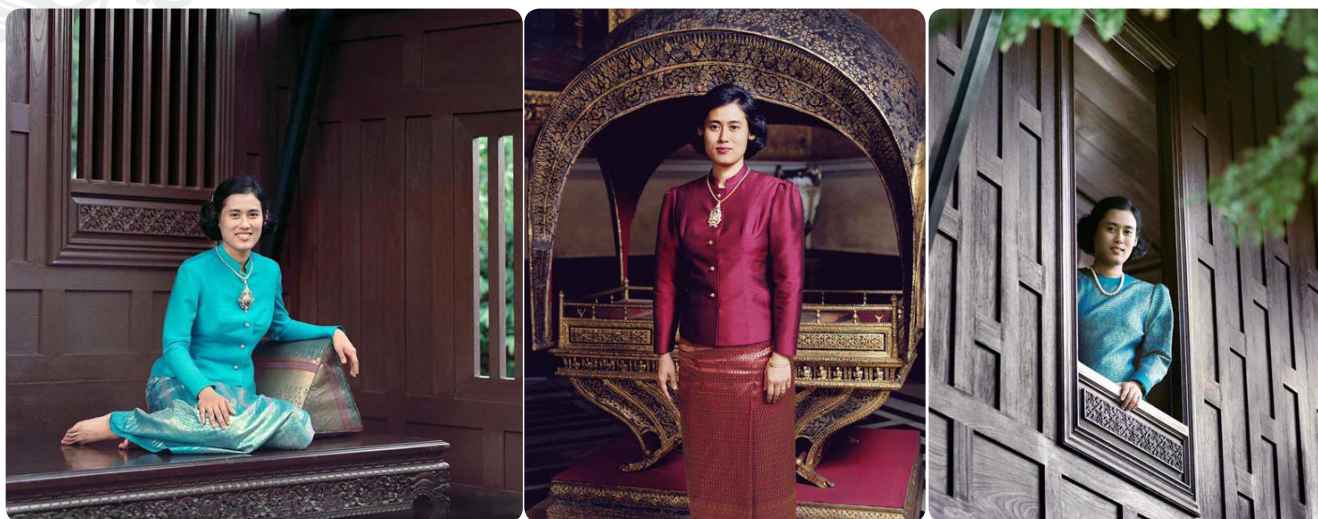

วรรณคดีและกวีนิพนธ์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นกวีและทรงตระหนักถึงคุณค่าของวรรณคดีกวีนิพนธ์ มีพระราชประสงค์ให้คนไทยช่วยกันธำรงรักษาและสืบทอดไว้ให้คงามยั่งยืน ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่กรมศิลปากร ความว่า

“...วรรณคดีกวีนิพนธ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญา ที่บรรพบุรุษได้สั่งสมและทำนุบำรุงมอบไว้ให้เป็นมรดกตกทอดที่ล้ำค่าหาที่เปรียบมิได้ จึงเป็นภาระหน้าที่และความภูมิใจของชาวไทยทั้งมวลที่ควรช่วยกันผดุงรักษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมนี้ให้เจริญรุ่งเรือง และธำรงอยู่สืบไปชั่วกาลนาน...”

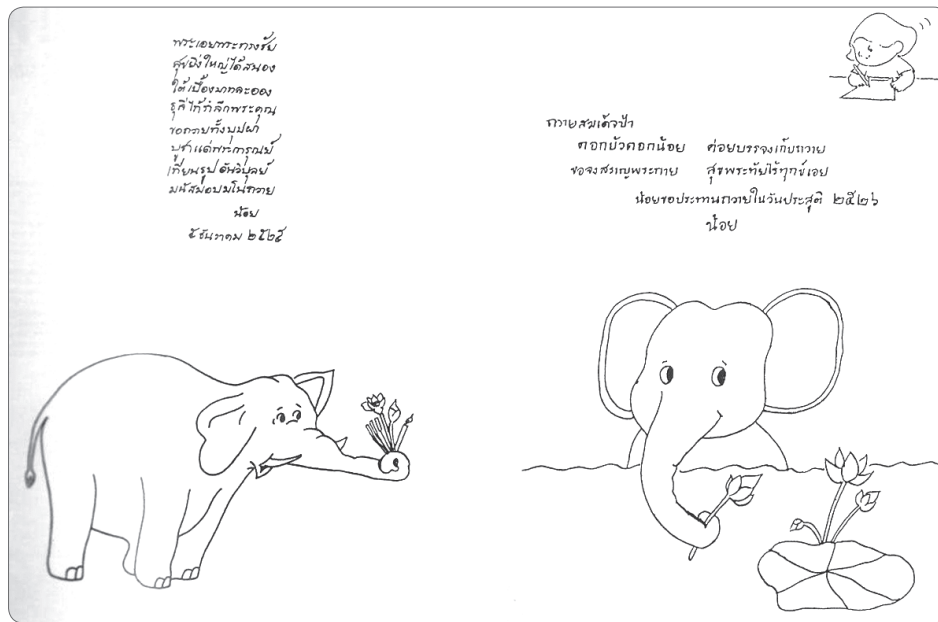

Literature and Poetry

HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn is a poet and realizes the importance of poetic literature. She would like the Thai people to preserve the traditional rhyme schemes of Thai poems because they are beautiful and unique. As She said in a speech to the Fine Arts Department:

“Poetry is the intellectual property of our ancestors. They developed and preserved Thai poetry for us all. Therefore, it is our pride and duty to preserve and promote it so Thai poetry lasts forever.”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงพระปรีชาสามารถในด้านกวีนิพนธ์และมีพระราชอารมณ์ขัน

หม่อมราชวงศ์อรจักร ชองทอง ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
กล่าวว่า พระองค์ท่านทรงพระปรีชาสามารถในเรื่องของการสักราและมืพระราชอารมณ์ขันด้วย ดัง
ตอนที่เสด็จพระราชดำเนินฯ ทรงเป็นประธานเปิดศูนย์วิจัยวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ ที่มหาวิทยาลัย
มหิดล ศาลายา เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยพระองค์ท่านทรงแสดงสักรา ตอน รจนา
เลือกคู่ พระองค์ท่านทรงบทรจนาร่วมกับศิลปินท่านอื่นๆ มีตอนหนึ่งพระองค์ท่านทรงร้องสักราวว่า

“...สักรารจนาแอบดูก่อน
หมอนกัหมิ่นไม่เข้าทำน่าขันนัก
พระพี่นางชอบอย่างนี้ชีวิตเขา
แต่หากเป็นพระประสงค้องค์นรินทร์

เห็นมีแต่คนจรไม่รู้จัก
เหมือนเลือกหมูเลือกผักมาต้มกิน
มาลัยเราไม่ให้ใครทั้งสิ้น
ต้องผันผินอย่างฉลาดแคล้วคลาดเอ๋ย...”

Mom Rajawong Orachat Songthong, Director of Dhurakij Pundit University's Cultural Center, states HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn is excellent at Sakkawa* and has a great sense of humor. When She presided over the opening ceremony of the Office of Language and Culture of SEA Resource at the Mahidol University Salaya Campus on October 23rd, 2530 B.E., She improvised a Sakkawa on the Rotchana Lueak Khu (Rotchana Choosing her Man) episode with other artists:

*“Rotchana is hiding and being sneaky.
Choosing a man, when knowing none of them, is not easy.
She thinks they all are poor and wandering around.
Like choosing rotten pork or veggies, good stuff can't be found.
But it is her decision not to choose and give her garland to anyone.
But if the King wants her to, she will be diplomatic to not marry one.*

---

* Sakkawa is a type of Thai poem. Each sakkawa consists of two stanzas.

นอกจากนี้ พระองค์ยังมีพระมหากรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานในพิธีพระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร จัดขึ้นเป็นโครงการต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๓๗ เพื่อเผยแพร่ศิลปะการอ่าน ร้อยกรองและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่ากวีนิพนธ์ รวมทั้งเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานในพิธีพระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดแต่งคำประพันธ์ในโครงการส่งเสริมยุวกวี การเสด็จพระราชดำเนินในงานดังกล่าว พระองค์ได้พระราชทานพระราชดำรัสอันเป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานด้านวรรณกรรมของชาติ ซึ่งนับเป็นสิริมงคลและกำลังใจแก่ข้าราชการและบรรดาผู้เข้าประกวดอย่างยิ่ง ดังพระราชดำรัสที่พระราชทาน ความว่า

“...การแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ หรือคำประพันธ์ร้อยกรองใดๆ บุคคลจะรู้สึกไพเราะของกวีนิพนธ์ได้ด้วยการอ่าน ฟังเสียง หรืออ่านเป็นทำนองเท่านั้น บทกวีของชนทุกชาติทุกภาษามีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันฉะนั้น การอ่านทำนองเสนาะจึงเป็นการทำให้บทร้อยกรองหรืองานนิพนธ์ของกวีมีชีวิตจิตใจขึ้น รวมทั้งทำให้ผู้ฟังเข้าถึงรสและท่วงทำนองของภาษากวีอีกด้วย...”

She also presided over the awards ceremony of the Thamnong Sano* Reading Competition organized by the Fine Arts Department Office of Literature and History from 2520 B.E. to 2537 B.E. The award promotes poetry reading and poetry writing, especially among youths. She also presided over the Young Poet Award ceremony. She gave a speech about Thai literature and poetry, which encouraged teachers, participants, and award winners:

“When you write poetry, no matter what type, you need to read it aloud for yourself and for the audience to appreciate the beautiful rhymes. The poetry of every country, every language, has the same purpose—to be read aloud. Therefore, Thamnong Sano brings poetry to life and helps poets to get their messages and beautiful rhymes across to the audience.”

---

*Thamnong Sano is a way of reading Thai poems aloud. Thamnong Sano has its own distinctive rhythm and melody, so Thamnong Sano reading is like singing a Thai song.

ศิลปหัตถกรรม

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดการวาดรูป ปั้นรูป และงานประดิษฐ์ทางช่างมาแต่ทรงพระเยาว์ ระหว่างที่ทรงศึกษาในโรงเรียนจิตรลดา ทรงวาดรูปทั้งในชั้นเรียนและทรงวาดเล่น โดยทรงใช้ดินสอดำ ปากกาหมึกแห้ง และสีเมจิก โปรดการวาดภาพลายเส้นหรือภาพการ์ตูนฝีพระหัตถ์เพื่อความเพลิดเพลิน จากจินตนาการหรือจากสิ่งรอบพระองค์ เช่น คน สัตว์ ต้นไม้ ทรงวาดได้รวดเร็วในทุกที่ทุกโอกาส กระดาษที่ทรงใช้วาดเป็นซองเอกสาร แผ่นกระดาษธรรมดา ในสมุดแบบฝึกหัด สมุดจดงาน สมุดบันทึก สมุดวาดเขียน และทรงวาดบนเครื่องเคลือบต่างๆ

นอกจากนั้นก็มีภาพฝีพระหัตถ์วาดไว ซึ่งเป็นภาพที่ทรงวาดสดๆ ร้อนๆ โดยทรงใช้สีน้ำเป็นส่วนใหญ่ ภาพที่ทรงวาดมักเป็นภาพที่ทรงถนัด คือ ช้าง ดอกบัว ดอกไม้ ภาพฝีพระหัตถ์วาดไวจะทรงวาดเมื่อเสด็จฯ เยือนสถานที่ หรือเสด็จฯ ไปทรงร่วมงาน และเจ้าภาพได้จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องเขียน แล้วกราบบังคมทูลให้ทรงวาดภาพพระราชทานเป็นที่ระลึก

Arts and Crafts

HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn has loved drawing, sculpting, and arts and crafts since childhood. During Her Chitralada School years, She drew in class and in Her free time. She used pencils, ballpoint pens, and markers. She loved sketching pictures and drawing cartoons for fun. She drew from Her own imagination and Her surroundings, like people, animals, and trees. No matter where She was, She could draw fast and could draw on anything ranging from envelopes to paper, practice books, Her journal, notebooks, art books, or even glazed pottery.

HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn is good at freehand drawing quickly. She usually uses watercolors to paint elephants, water lilies, and flowers. She sketches when She visits an important place or presides over a ceremony and the host has paper and paints available and asks Her to draw for them as a gift.

ภาพที่พระองค์ทรงวาดมักเป็นภาพที่ทรงถนัด คือ ช้าง ดอกบัว และดอกไม้

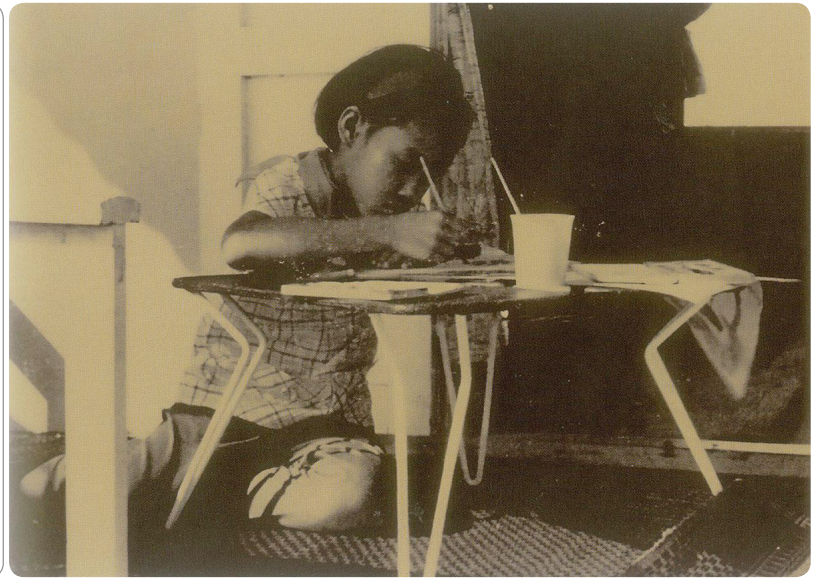
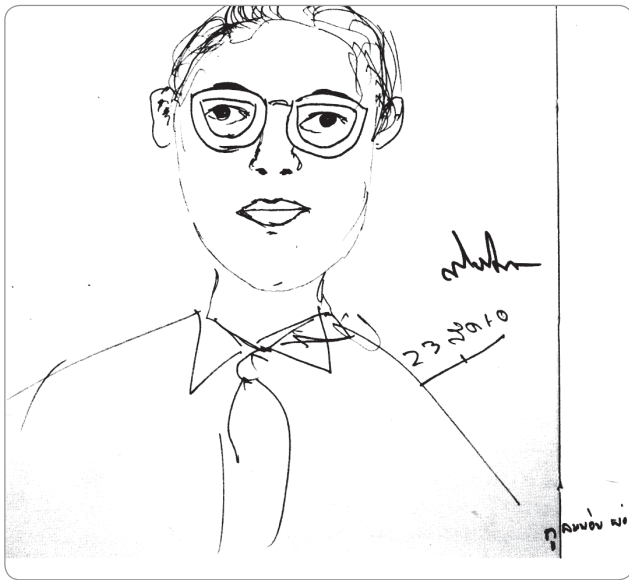
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระราชหฤทัยในศิลปะเครื่องปั้นดินเผาด้วย ชุดแรกๆ ที่ทรงปั้นคือ การปั้นตุ๊กตารูปทรงต่างๆ ที่แมริมเซรามิค จังหวัดเชียงใหม่ ชุดต่อๆ มา ทรงใช้ฝีแปรงระบายสีเคลือบลงบนภาชนะเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นปิสิกิต ใน พ.ศ. ๒๕๔๑ ทรงงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผา ด้วยเทคนิคการเขียนสีได้เคลือบลงบนดินเผา รูปทรงหนังสือ ใน พ.ศ. ๒๕๔๓ ทรงวาดภาพบนเครื่องปั้นดินเผา ด้วยเทคนิค Sgraffito ซึ่งเป็นเทคนิคการตกแต่งผิวภาชนะเมื่อต้องการให้เกิดสีหรือน้ำหนักของสีแตกต่าง และเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ทรงวาดระบายสีได้เคลือบลงบนภาชนะรูปชาม ทรงวาดรูปกาบินอยู่เหนือสนามหญ้า ทรงตั้งชื่อผลงานนี้ว่า ‘อีกาสีแดงบนสนามหญ้า สีเขียว’

HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn is interested in ceramics. She made Her first pieces (which were dolls) at the Maerim Ceramic Studio in Chiang Mai. Later She used a brush to paint biscuit porcelain. In 2551 B.E., She painted a ceramic art piece, which She made in the shape of a book. In 2543 B.E., She produced work using sgraffito - applying layers of color to the pottery, then scratching off parts to create contrasting images. In 2545 B.E., She drew a picture of a crow flying over grass on a ceramic bowl and named it “A Red Crow on Green Grass.”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดงานเขียนภาพทิวทัศน์ งานเขียนภาพจากจินตนาการ งานเขียนแบบศิลปะจีน ตลอดจนภาพลายเส้นที่ทรงเขียนไว้ในสมุดบันทึกส่วนพระองค์บ้าง ภาพล้อบ้าง

ภาพการ์ตูนฝีพระหัตถ์ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงวาดไว้ในโอกาสต่างๆ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระปรีชาสามารถด้านศิลปะ และทรงสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมฝีพระหัตถ์ไว้มากมาย ดังที่มีการรวบรวมไว้ในหนังสือ ทอสีเทียบฝัน และ ศิลปกรรมฝีพระหัตถ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สภามหาวิทยาลัยศิลปากรประจำชั้นในพระปรีชาสามารถด้านศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ จึงได้ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลป์ไทย (ปีการศึกษา ๒๕๓๑) ปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเครื่องเคลือบดินเผา (ปีการศึกษา ๒๕๓๓) และปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาจิตรกรรม (ปีการศึกษา ๒๕๓๘) ตามลำดับ